

nserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

V a b i l o

k naročevanju na

„SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja, kakor do zdaj:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto 9 gl. — kr.;
" " " " pol leta 4 " 50 "
" " " " četrt leta 2 " 30 "
" " " " en mesec 80 "

V administraciji sprejeman:

Za celo leto . . . . . 8 gl. 40 kr.;
" pol leta . . . . . 4 " 20 "
" četrt leta . . . . . 2 " 10 "
" en mesec . . . . . — " 70 "
posamezne številke . . . . . — " 7 "

Po pošti:

Za celo leto . . . . . 10 gl. — kr.;
" pol leta . . . . . 5 " — "
" četrt leta . . . . . 2 " 50 "
" en mesec . . . . . — " 90 "
posamezne številke . . . . . — " 8 "

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto . . . . . 6 gl. — kr.;
" pol leta . . . . . 3 " — "
" četrt leta . . . . . 1 " 50 "

(Zarad malega spremena menda nam ne bo nihče za zlo vzela, ker očitvidno mi ne bomo nobenega dobička imeli, ampak želimo le mnogim s tem vstreči. Za vsak stan posebej nam iz mnogih vzrokov ni mogoče posebne cene delati.

Naročnina se pošilja najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen)

opravništvu,

Stari trg, hiš. št. 16.

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviran roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

Dojdeta do visocega poslopja, toda brez kakega vnanjega kinča. Križ na slemenu kaže, da je kristijanska hiša.

„Marij, čuješ li glas od tam?“ praša Menapij. „Kako prijetno nam bije na ušesa! Vidiš, tu je stanovanje Bogu zaročenih devic, njih petje se čuje iz svetišča. Skupaj stanujejo, skupaj živé, a tudi skupaj Večnega hvalijo. Kako se časi spreminjajo! Glej, tu so častili še do leta 389 naši pradedje boginjo Isis, boginjo meseca na nebu. A tačas se je razglasil sosebno vsled želje tadanjega papeža in po prizadevanji milanskega škofa Ambroža oster ukaz cesarja Teodozija, naj se poderó vsi kipi poganskih bogov, tempeljni naj se posujejo, ali pa v drug namen porabijo. Deloma le se je zvršil ta ukaz, popolnoma se ni mogel spolniti. Prosti narod se ne dá naglo odvrniti od svojih šeg, in če tudi zmoto

Vedno ena in ista raglja.

„Slišjo, koko dobro je, de Oni mene imajo.“ Te v ljudski jezik prevedene besede hlapca v neki Nestroyevi igri so nam prišle nehoté na misel, ko je v sedmi seji 28. t. m. deželni predsednik kranjski, vit. Widmann, odgovoril na eminentni govor poslanca g. dr. Bleiweisa.

Res, to je dobro za naše ustavoverce, da imajo svojo ustavo! Kajti, kaj bi bilo, če bi je ne imeli! S čim bi se izgovarjali, kedar bi se jim kaj tacega očitalo, kar jim je očital v omenjeni seji gosp. dr. Bleiweis!

S čim pa je deželnega predsednika in vladnega zastopnika v deželnem zboru dr. Bleiweis tako kviško spravil, da je ta ves razburjen tisto že tako oguljeno ustavo kot meč iz nožnic potegnil?

Na dnevnem redu je bilo poročilo finančnega odseka o razmerah plačevanja stroškov za zdravila in pota ob času kužnih bolezin. Naša dežela je že tacih in enakih stroškov leta in leta preveč plačevala in finančni odsek je predlagal nekak način, kako bi se po pogodbi z državno vlado ti stroški deželi povračali. Pri tej priliki je dr. Bleiweis na pravem mestu oglasil se ne le za našo deželo, ampak sploh za vse dežele, ker se jim po sedanjih državnih osnovi ali ustavi kolikor toliko krivice godi.

Da je kranjska dežela v razmeri z drugimi preobložena z različnimi davki, to je znano; vrh tega pa zadevajo deželni zaklad še neopravičeni stroški, to je taki, katerih plačevati po postavi ni zavezan. V prvi vrsti so to stroški za vojaško stražo ob mejah zoper živinsko

kugo, dalje stroški za take bolnike, ki nimajo na Kranjskem domovinske pravice. Da taki stroški zadevajo deželo po krivici, to pač lahko vsak razume; deželni odbor je zato tudi storil, kar se je dalo, da bi jih od dežele odvrnil. Ali to se mu deloma sploh ni, deloma pa le nekoliko posrečilo. Največa zapreka pri tem mu je bila čudna razpara Avstrije v dva dela, katerih ima v teh rečeh vsak svoje postave. Goveja kuga tare že več let kraje ob hrvaški meji ne le s tem, da je živina v nevarnosti, ampak tudi zavoljo stroškov in sitnosti, ktere imajo po vojaki, ki se za stražo meje nastavlajo. Na Kranjskem, kakor v takrajni Avstriji sploh, imamo gledé goveje kuge posebno postavu, na Ogerskem take postave še ni, dasiravno se je deželni odbor in tudi deželni zbor že obrnil do naše vlade z nujno prošnjo, naj bi se tudi na Ogerskem naredila taka postava, po kateri edino je mogoče zatreti živinsko kugo, ki vedno preteča s hrvaške strani ne dela škode nam le na živini, ampak tudi občinam, oziroma deželnemu zakladu na stroških za vojaško stražo ob meji.

Dalje vedno dopisovanje, pritožbe, prošnje do deželne vlade kot posredovalnega urada med deželnim odborom in ministerstvom o različnih zadevah; vse to je dolgo trajno, večkrat brez vspeha itd. To velja posebno takrat, kedar deželni zaklad zahteva od države povrnitve kakih neopravičenih stroškov.

Poslanec dr. Bleiweis je tedaj pravo zadel, ko je v zadnji seji deželnega zbora kranjskega pokazal pot edino, po kateri bi se take sitnosti in krivice, ki zadevajo vsako, ne le kranjsko deželo, dale z enim mahom odstraniti. Po vsi

spozna, navad svojih se še vedno drži. Vkljub povelju so morali ostati pri nas še poganski tempeljni; država je morala molče pripustiti še nadaljno častenje bogov, sosebno oziroma poganskih barbarov, ki hodijo k nam v somenj. A tačas so razdajali Isin tempelj, in to sedaj nekoliko prenarejeno poslopje imajo kristijanske device v lasti. Kjer so se prej vršili poganski obredi, opravlja se sedaj služba božja edino prave vere. Pobožne so te device. A sosebno slovi zarad izvanredne pobožnosti in plemenitega srca devica Kolomba. Dejo, da je naša rojakinja.“

Zadovoljna z delom in obnašanjem Oglejčanov se vrneto Menapij in Marij domov.

IX.

Mesec junij se bliža h koncu. O sovražniku ni ne duha ne sluha. Ali ubežniki iz bližnjih krajev pripovedujejo, kakošna velika sila Hunov razsaja po Noriškem in po karnskih krajinah, kako požigajo in morijo po julijskih planinah. Ne umaknejo se še od tam, podobni so gosencam in koblicam, ki ne pustite kraja, kjer se vsedejo, dokler zelenjave

do čistega ne oberó. Uboga dežela, kamor stopi azijski Hiongnu! Tam trava več ne raste. — Oglejska okolica je mrtva, kajti vse prebivalstvo, kakor tudi iz sosednjih dežel, je bežalo za varno oglejsko zidovje. Vsled tega je množica tam ogromna, nima prostora za prenočišče, kar po cestah in mestnih mostovžih prenočuje. Zato pa je okolica popolnoma zanemarjena, nihče ne obdeluje zemlje, kajti se bo li kmet zato trudil, da njegov trud služi v krmo hunskim konjem? Oglejske poletne palače so prazne, plemenitaš iz mesta si ne upa na deželo vživat hladni zrak. Kdo ve? Danes bi se vesel podal spat, jutri bi ne bilo mogoče vstati. Raje ostane v soparnem mestu.

Da, vroč dan je bil. Vsled velike vročine je dremalo čez dan celo mesto. Tiho je bilo po ulicah kot v najtihejši nočni uri. Bogataš se je vrgel dremaje na mehke hladilne stole, tam gleda in zre, ničesa ne mislé; revež v svoji koči počiva na trdih tleh, toda ta trdno spi, telo je trudno večnega dela. Nastopil je večer, hladen vetrič pihlja od severa čez planjavo. Bogatin se vzdigne, stegne roki, zeva ter misli in duhta, kaj bo delal, s čem se bo

pravici je dolžil nesrečni dualizem, da je on vsemu temu večji del kriv; vsak pravi Avstrijanec in narodnjak mu je moral prikimati, ko je rekel, da je edina rešitev za dežele avstrijske federalizem z deželnimi vladami, ki so odgovorne deželnim zborom. Znano je, da je prav ta načrt le še bolj obširno razvil v državnem zboru poslanec Herman in vsi pravi Avstrijanci so mu ploskali. Ali s tem je dregnil g. dr. Bleiweis v sršenov meh, iz katerega je priletel nad njega deželni predsednik kranjski sam z neko razburjenostjo, ki priča, da je dr. Bleiweis zadel najboljčutlivo stran naše sedanje vladne sisteme.

Vitez Widmann je namreč po precjé dolgem, a ne posebno jedrnatem predgovoru ali preludiju, s katerim dr. Bleiweisovih razlogov ovreči niti skušal ni, ustavil se pri — ustavi, kateri nasproti je bil dr. Bleiweis postavil znano oktobersko diplomu kot podlago za praktično in edino koristno vravnava razmer dežel in narodov avstrijskih.

— — — „Denn eben wo Begriffe fehlen, da stellt ein Wort zu rechter Zeit sich ein“ — pravi Göthe v svojem Faustu, ali po domače: Ustava je tialo, na katerem naši nasprotniki vse razsekajo, kar bi se sicer ne dalo. — Dobro! Ustavi sami na sebi mi nočemo očitati, pač pa ustavi, kakoršna je sedanja. Naša misel namreč je ta, da je ustava narejena za narode, nikakor pa niso narodi za ustavo na svetu. Vedno se meri čevelj po nogi, ne pa noga po čevlji. Prvi in glavni namen države je tedaj vstrojiti ustavo po narodih, ne pa narodov stiskati in tlačiti po ustavi, ker dá se tudi pre narediti, kar ni primerno. Kaj pomaga, če kaka ustava obvelja, če pa narodi in dežele vsled nje in po nji trpeti morajo!

Kdo nam bolje reši socialno vprašanje: liberalizem ali vera?

(Dalje.)

Rekli smo: človek je božja stvar; iz tega razvidimo, da je od Boga odvisen, da ni sam sebi namen, ampak v Bogu, svojem postavodajalcu, svojem neskončnem stvarniku; da ni navezan tolikanj na ta svet, ampak da mora hiteti s svojim neumrljivim duhom k Bogu, ki je njegov nadnaravni konec ali namen. Naše skrbi morajo toraj bolj zadevati dušo, nego

kratkočasil; revež enako stori, a gleda, kje dobi kruha. Solnce se potaplja v morje, zadnji žarki jemljejo slovo od mesta. Morje se sveti v krasno-rudeči zlati barvi; mirno je popolnoma, le mali valčki drug drugemu igraje lové. Neštevilno ladij in ladjic se ziblje po njem. Odhajajo pa dohajajo, odvaževaje in dovaževaje mestno gospodo, ki nikdar svoje navade ne popusti.

„Marij“, prične Evdora, na vrtu za zidovjem sedé, tik morskega brega, „morda je mestu nesreča odšla, morda so Huni namerili kam drugam jo mahnuti. Bojé se gotovo mogočnega zidovja, tudi imajo gotovo dobro v spominu vdarce, ki so jih na Frigidu od vas dobili po plečah.“

„Evdora mila, ne motimo se. Ravno sedanji mir in sedanja tihota se mi zdi jako sumljiva. Si li kedaj opazovala naravo pred nevihto? Vse vtihne, nič se ne gane, zrak se pozdeva, da je težak, a polagoma veter začne pihljati, v oblacih po malem gromi, in potem: blisk za bliskom, grom na grom, tresk za treskom. Sreča sicer, da mesto Oglejčanov čuvajo oči našega očeta Menapija. Če bi njega ne

slabo, minljivo telo; naše skrbi naj toraj ne bodejo obrnjene na ta svet, ki je nam le dežela potovanja, kjer ni stalnega doma, ker potujemo v pravo domovje, ki nam bo ostalo na veke, kjer nas čaka prava, neskalska sreča. — Kaj pa naš materijalni svet? kaj nas uči, kaj nam ponuja? Njemu je človek le nekaka snov, ki se bolj in bolj lika in premiče, da dospè do največje omike: družega namena niti ne pozna in ga ne more poznati, ker snov in duh se ne strinjata; kar je snov, ne more dati nič duševnega. Toraj je materijalistu največa sreča to, da uživa to, kar ima, da uživa življenje; zato pravi: posvečujte se z delom in veseljem; materijalist ima tu na zemlji nebesa, ker družih ne more imeti. — Kje more kdo biti vesel; kje more kdo zreti z veselo zavestjo v prihodnost, ako ga tarejo nadloge in stiske, pa ne more spolniti tega, kar mu svetuje materijalist, ako nima upanja, da se mu bo kdaj olajšala osoda: ali ne bo moral obupati tak siromak, ker ne pozná nikake višje sreče, nikakega bolj uzvišenega namena, nego posvetno, opoteklivo srečo, nego delo in meseno razveseljevanje? — Vidimo toraj, da je velike važnosti poznati svoj pravi cilj, vse naše življenje je vedna zmota, konec je gotovo pogub, ako nam ni znan namen; „enaki smo krmarju“ kakor govori Ciceron, „ki ne vé, kje je pristanišče, ter jadra tako dolgo, da slednjič žalostno pogine.“ — Zavest, da sem stvar božja, da imam nadnaraven poklic, me navdaja tudi z zavestjo moje velike človeške dostojanosti in kristijanstva. Tu je meja med osobo in rečjo, med delalcem, med močjo. Tu spozna bogatin, da je zaničevani delavec iste vrednosti pred Bogom, da je njegov brat, da ima kot človek tudi pravice, kakor on.

Neenakost v premoženju bôde večino in jo hujska proti bogatinom, kakor bi si bili bogatini krivično prisvojili to, kar imajo, in večkrat imajo tudi prav: vendar to še ni pravilno in zbog tega še nimajo pravice, vsem imetnikom očitati tatvine, krivice, goljufije; taki zopet ne vedo, da spada imetje v red človeške družbe, kajti človek potrebuje, da se telesno in duševno razvija, zunanjih pomočkov; treba mu hrane, obleke, stanovanja, pomočkov za poduk in omiko. Ker pa ima pravico, da se smé hraniti, da sme živeti, da se sme razvijati, ima tudi naravno pravico, da si pridobi premoženja, da si varuje in brani svoje imetje. Pri tem

bilo, kdo si ve, da bi Oglejčani kar zopet odpravili s tolikim trudom napravljeno vtrditev mesta. Le glej, kako brezskrbno se kratkočasi oglejska gospoda. Evo ti, kako se igrajo na ladijah, čuj, kak vesel smeh nam na uho doni, koliko šale se sliši. Oj ubogi, bojim se, da vas nenadoma strel iz sladke brezskrbnosti pretrese, bojim se, da v kratkem vaše šale prostor napravijo strašni resnbnosti boja za domovje.“

„Marij, ti si pa vendar prevelik prerok nesreče“, zavrne ga smepljaje se Evdora, „le kri vidiš, morda to, kar želiš? Odkar si pokušil hunsko kri, rad bi je še več pretil. Osveta menda prevlada tvoje srce.“

„Kako slabo me sodiš, kako malo me poznaš“, nevoljen ugovarja Marij, „ne, ne žejam krvi, Bog daj, da bi je nikdar več ne videl teči. Kdor je to enkrat videl, če ni že popolnoma zdivjal, ima že zadosti. Tudi maščevanja ni v mojem srcu. Že davno sem odpustil onemu, ki mi je ljubega očeta vsmrtil. Toda če braneč lastno domovje meč potegnem, nikdar nikomur ne bom prizanašal. Na istej zemlji ne moreta posilnik in lastnik gospodovati. Toraj ti ali jaz.“

pa je treba pomisliti, da nimajo in ne morejo vsi imeti enake pravice do vseh reči, kajti ako imajo vsi pravico do vsega, prav za prav nihče nima pravice do kake reči; toraj je tudi skupnost premoženja nasprotno božje naredbi in vendar jo zahtevajo komunisti ter kriče, da se godi krivica, ako nimajo vsi vsega. Kje bi bil na tak način red v družbi? Kdo bi potem delal, kar je vendar potrebno, ako bi vsak imel premoženje!

Vsak razumen človek spozna tudi, da je treba različnih stanov, ki prevzamejo izvršenje raznovrstnih opravkov na naravnem, telesnem ali na duševnem polji; delo se mora razdeliti med stanove. Vsi stanovi pa ne morejo imeti enako velikega premoženja; kajti, ako bi imeli vsi enako veliko, bi se imetje posameznega kmalo skrčilo, ako bi se ljudstvo pomnožilo, da bi se komaj hranil, kaj pa še le potem, ko bi skrbel za druge potrebe? Narava sama že toraj zahteva, da imajo nekateri več, drugi menj premoženja; da so delavci in gospodje, bogatini in nepremožni: gospodje in služabniki, ker tako se ohrani red. — Prazno je toraj govorjenje onih kričačev, ki hočejo odpraviti vse premoženje, vse stanove, ter nadomestiti enakost vseh v vsem. Ali pa bi spolnili tudi, kar obečajo sedaj: enakost vseh? Poglejmo, kaj so storili puntarji v preteklem veku, ko so imeli v rokah svojo oblast! Ali ni bila strašna anarhija, ali se ni godila strašna krivica? Kri onih so preivali, katerim so obečali enakost, bratinstvo, prostost! Ali se niso godile same nepostavnosti? In zakaj? Ker ni bilo več postave, ker ni bilo več pravice, ker so možje „krvi“ imeli oblast, katero so vzeli kralju. Ali je res, kar je rekel šuntar Rousseau: „Postava je prinesla slabemu okove, močnemu moč?“ Ali ni bilo ravno narobe: ali ne varuje ravno postava slabega napadov hudobnega? Kdo pa daje postave? Kdo pa razsojuje pravico? Kralji — vladarji! In tem je spodkopal Rousseau veljavo, katerim bi jo imel braniti in prisojevati. „Bodite pokorni zavoljo Boga kralju ... poglavarjem ... ker tako je božja volja.“

Kdor hoče priti za menoj, naj zatajuje samega sebe, vzame svoj križ ter gre za menoj. To so besede našega božjega učitelja, ki nam jih priporoča, da bi nas spodbudil, da ga nasledujemo na njegovem težavnem potu do zveličanja; toda božji Rešenik ni imel samo besedi v ustih, ampak dajal nam je ves čas

„Oj prijatelj, zdaj si mi ljub in drag, zdaj, ko si me zagotovil, da si kristijansko dolžnost spolnil, odpustivši sovražniku; vedno, vedno sem se bala, da ti je misel na osveto prevzela srce. In oj, kjer je srd, tam ljubezen ne biva, in če biva, ni prava ljubezen. Prava ljubezen je mirna, ljubezen hoče biti gospodarica celega srca, ni zadovoljna le z malim oddelkom.“

„Vidiš, materi zraven naju sedeči“, opozoruje Marij. „Kako bledí moja mati! Bolj živi za drug svet nego za ta. Še krasnejša se mi zdi, da je vsled žalosti postala, blede polt se krasno podaje črni obleki. Glej, le dve barvi ste na nji, črna obleka, črne oči, črni lasje, ostalo belo kot sneg.“

„Da, res, krasna je tvoja mati, vkljub že precejšnjim letom, še krasnejše pa je njeno srce. Kako me ljubi, kot da bi bila njena hčerka, in moja mati ravno tako, kot bi bila ji sestra.“

„Kaj ni tako? Nisi ti njena hčerka?“

„O Marij, da, pa čas teče tako počasi!“

(Dalje prih.)

svojega božjega življenja lepe, velikanske zglede zatajevanja, bojevanja, premagovanja. On, ki je bil kralj nebes in zemlje, kteremu bi nikoli ne bilo treba trpeti, ni pričel svojega življenja v raji ali v kraljevej palači, kakor so pričakovali Judje; marveč rodil se je v ubožnem hlevci na polji, ker mu niso privoščili stanovanja med ljudmi; kralj vseh kraljev mora trpeti pomanjkanje, se mora skrivati pred krutim trinogom; vse življenje ne sliši nego psovke, poniževanja, zasramovanja; zavistni in krivični nasprotniki obsodili so najbolj nedolžnega k sramotnej smrti na križ. In vse to rad je trpel, da je le odrešil ubogi, zagrešeni človeški rod ter nam sijajno pokazal, da se le po trnjevi poti pride do svojega namena. Čemu je blagroval božji sin revne, čemu je priporočal revščino, poveljeval trpljenje, zatajevanje, pohlevnost, potrpežljivost, ako ni vse to sredstvo in edino sredstvo, osrečiti se tu na zemlji, ako sploh moremo govoriti o kakej sreči v tej solzni dolini? Ali ni to edini lek, ki ozdravlja rane naših pregreh? Vse to bi bilo temno, nerazumljivo, ako bi ne izviralo iz greha in iz pravne in socijalne bolezni človeškega rodu.

(Konec prih.)

Deželni zbori.

Kranjski deželni zbor. Sedma seja 28. t. m. Došlo je več peticij, ki se izročé odsekom. Poročilo deželnega odbora s proračunom deželnega zaklada za leto 1877 se izroči finančnemu odseku v pretres. Dr. Bleiweis poroča v imenu deželnega odbora o napravi kmetijske šole na Dolenjskem in predlaga, naj zbor to poročilo, po katerem se imajo razen ministerske podpore stroški te šole plačati iz deželnega zaklada, na znanje vzame. Baron Apfaltrern stavi predlog, naj bi se poročilo dalo poročevalcu nazaj, češ, da bo šola preveč stala. Zbor pa zavrže njegov nasvet in pritrdi predlogu deželnega odbora.

Poročilo deželnega odbora o stavbi deželne norišnice se izroči finančnemu odseku, poročilo deželnega odbora z načrtom dodatne postave k občinskemu redu za Kranjsko o gospodarstvu in računih glede občinskega premoženja pa gospodarskemu odseku, ki se pomnoži za dva uda, dr. Zarnika in dr. Schreya.

Poročilo finančnega odseka o proračunu posilne delavnice za l. 1877, — potem poročilo istega odseka o proračunih bolnišnega, porodišnega, najdenišnega in norišnega zaklada za l. 1877 se sprejmeta.

Pri poročilu finančnega odseka o razmerah plačevanja stroškov za zdravila in pota ob času kužnih bolozin se vname razgovor med dr. Bleiweisom (glej prvi članek), Dežmanom, ki vali krivdo škode, ktera se kranjski deželi godi po goveji kugi, na „trijalizem“, t. j. na hrvaško deželo, — deželnim predsednikom in poročevalcem baronom Apfaltrernom. Glavni zapopadek tega razgovora je na prvi strani. Predsednik je dr. Bleiweisu segel v besedo, rekoč, da njegov govor ne spada sem: ali dr. Bleiweis mu je dokazal nasprotno. Slednjič so bili sprejeti nasveti odseka, da naj dežela se pogaja z državno vlado o tem, da se ji povrnejo stroški, ktere je dozdej deželni zaklad neopravičeno plačeval.

Osmo seja bo soboto 1. aprila.

V Štajarskem zboru je Slovencem že znani Moric žl. Kaiserfeld-Blagotinšek 7. marca t. l. pred zbranimi poslanci tožil: „Stvari stojé za nas žalostno, gospodarstvo leze rakovo pot, znamenj pa,

da bo boljše, ni videti nikjer; ljudstvo pričakuje, da mu silna bremena zljajšamo, a mi tega storiti ne moremo, marveč prisiljeni smo, da mu naložimo novih in večjih žrtev, ktere zahteva ustava, nove postave in nove naprave.“

Žalostno resnico teh besed starega liberalca in ustavoverca Kaiserfelda potrjujejo neusmiljene številke v tiskanem proračunu za l. 1877. Letos imajo deželnih stroškov 2,845.276 gl., kteri bodo se morali poplačati z 38% naklade na vse neposredne ali direktne dače. Drugo leto pa bode stroškov 3,006.542 gl. in bo pomanjkleja ali deficita za kakih 800.000 gl. Treba bo tedaj deželno naklado zvišati t. j. dače pomnožiti.

Proračun kaže sledeče deželne stroške: I. deželni zbor stane 12.4000 gl. II. deželna uprava (deželni odbor itd.) 180673 gl. III. policija (šub, žandarji, ječe itd.) 107.321 gl. IV. stroški za steze, vravnavanje rek, potokov itd. 261.737 gl. V. izobraževalni nameni (štipendije, šole, teater itd.) 905.569 gl. VI. stroški za dobrodelne naprave (najdenišnico, norišnico, bolenišnico itd.) 659.803 gl. VII. priprež ali „voršpan“ 8500 gl. VIII. obresti za stare deželne dolgove 128.464. IX. stroški pri deželnih posestvih (Slatina, Dobrna itd.) 104.250 gl. X. penziji 11.550 gl., sploh vse skupaj 3,006.542 gl. t. j. blizo trikrat več, kakor pred 15 leti ob začetku predrage nam nemško-liberalne-ustavoverne „ere“ ali dobe, in njenega čudovito velikanskega „napredka“ v omiki, svobodi, delanju novih dolgov in nalaganju večjih dač.

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. marcija.

Avstrijske dežele.

Dalmatinski c. k. namestnik baron Rodić se je poial v Dubrovnik, kjer z ruskim generalnim konzulom Joninom in turškimi višjimi poveljniki pretresa zadeve jugoslovan-skih vstajnikov, zlasti kako bi se beguni spravili domu. Hercegovinski guverner Ali-paša je avstrijskemu spremstvu rekel, da Turčija je pripravljena k vsem žrtvam, da bi se pomirili vstajniki.

Gospodična Markus, ki je bila z Ljubibratičem internirana v Lincu, je te dni ušla in se je z nagličem čez Dunaj in Buda-pešto najbrže odpeljala v Srbijo.

Ogerski ministri se podajo 30. t. m. na Dunaj, če ne bo posebnih zaprek.

Vnanje države.

Srbski minister je vnanjim vladam naznanil, da Srbija nikakor ne misli (?) pričeti vojske s Turčijo in vnanjim vladam se zameriti. Z dosedanjimi vojaškimi naredbami so hoteli le dopolniti vojne in nadomestiti, kar se je zadnja leta zamudilo.

Papežu se je 23. t. m. poklonila deputacija 196 katoličanov iz raznih dežel. Avstrijancev je bilo med njimi 42. Vojvoda Des Cars je bral adresu, ktero je deputacija izročila sv. očetu, ki so v izvrstnem govoru zvestim katoličanom priporočali stanovitnim biti in ne omahljivim. 24. t. m. so pa sprejeli gospe, ki so bile z deputacijo prišle v Rim in jim francoski govorili o dolžnostih krščanske žene. Preden so se poslovile, podarili so vsakej dragocen spominek.

Ruski car se misli za nekaj časa podati na otok Kubo v srednji Ameriki in

vladanje med tem časom prepustiti carjeviču, ki se je zadnje leto že veliko in resno pečal z državnimi opravki.

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 27. marca. (Občni zbor „Edinosti.“) Včeraj popoldne ob 4 uri je bil v Barkolah deseti občni zbor našega pol. društva „Edinost.“ Predsedoval mu je Iv. Dolinar kot najstari pričujoči odbornik, ker je bil podpredsednik zadržan, predsednik pa ni prišel v zbor, kjer se je imela sklepati njemu zaupnica, vlado je zastopal viši policijski komisar Vidic.

Vdeleževalcev ni bilo sicer mnogo, ker je bilo vreme jako neugodno, vendar z gosti vred je bilo kakih 50 mož pričujočih, med njimi tudi nekteri odlični vnanji narodnjaki. Po prebranem zapisniku zadnjega zbora, ki se je odobril, govoril je k drugej točki dnevnega reda (zaupnica Nabergoju) Ant. Trobec. Povedal in razložil je, kako je državni poslanec Iv. Nabergoj s svojim prepričalnim govorom na Dunaji dosegel, da je zbornica poslancev sprejela njegov predlog, naj se tržaška okolica uvrsti v tretji razred gledé mesnega davka. Ako ta zborov sklep postane postava, bilo bi to okolici v veliko olajšanje, kajti uboga okolica s kmečkim prebivalstvom mora sedaj plačevati od mesa tako visoke davke, kakor mesto, kar se drugje nikjer ne godi; po novej postavi pa bi okoličani plačevali veliko manj. Zato predlaga govornik, naj se drž. poslancu Nabergoju za to možato njegovo potegovanje v korist okolice izreče zahvala in zaupanje ter naj se mu v ta namen izroči spomenica. Zbor je predlog enoglasno sprejel in poslancu Nabergoju so živioklici doneli. Izdelovanje umetnijske spomenice se je izročilo slovenskemu umetniku Šubicu, ki biva sedaj kot vojak v Trstu. — K tretjej točki je povzel besedo tajnik Dolinar, da reč razjasni: Ko so naši mestni očetje zvedeli, da je na Dunaji poslanska zbornica sprejela okolici koristni predlog Nabergojev, brž so se zbrali v sejo ter naložili odboru, naj stori vse potrebne korake za to, da ta sklep ne obvelja v gosposkej zbornici in da ga ministerstvo ne predloži cesarju v potrjenje. To svoje ravnanje so meščani opravičevali s tem, da mestna blagajnica bi s tako postavo prišla na leto ob milijon gl. dohodkov (glejte, glejte! drugače pa naši mestni modrijani vedno trdé, da okolica nič ne nese in da je pasivna!) in da bi bila nova določba v škodo ne le mestu, temveč tudi okolici (kdo jim bo poslednje verjel?). Naša skrb pa mora biti obrnjena v to, da storimo vse, kar je treba, da se sklep poslanske zbornice sprejme tudi v gosposkej zbornici in da se predloži njegovemu veličanstvu v potrjenje, zato naj zbor sklene protest proti demonstraciji mestnega svetovalstva in prošnji na dotična mesta v tem oziru. Ko se še načrta prošenj prebereta, sprejme se predlog enoglasno. Vmes je Požar nasvetoval pristavek, naj se okolici tudi druge naklade, na vino itd. zmanjšajo, ali predsednik ga je podučil, da za to zdaj ne gré, ker predlog Nabergoja in sklep poslanske zbornice govori le o mesnem davku. — V četrtej vrsti so bili na dnevnem redu posamezni nasveti udov. Požar je stavil toraj nujni predlog, naj društvo „Edinost“ v imenu vse okolice protestuje proti temu, kar namerava skleniti trž. deželni zbor, namreč, da se volilni red prenaredi in da se mesto razširi v škodo okolici. Na to je Trobec reč obširneje razložil in prebral tudi o tem dopis v nekem slovenskem časopisu. Predlog

je bil kot nujni takoj enoglasno sprejet in ker se nihče ni več za besedo oglasil, sklenil je na to predsednik zborovanje.

Domače novice.

V Ljubljani, 30. marca.

(Volitev III. razreda) v pondeljek je bila, kakor smo že zadnjič omenili, jako živahna, gibanje živo ne le na „rotovžu“, ampak tudi po vsem mestu. Kako je nemčurska stranka delala zoper nas, to je veščidel že znano. Naši listi po voglih nabiti so smeli imeti natisnjene le kandidate, nemčurski pa seženj dolgi so imeli ves oklic do volilcev, kakor ga je priobčil „Tagblatt“. Med volitvijo je bilo vse na nogah, agitirali so za nemčurske kandidate visoki gospodje kakor dr. Schaffer, dr. Schrey, Mahr, vit. Vesteneck, posebno pa Dežman. Ta je prežal na rotovžu na volilce, kakor lesica na kokoši, in se obnašal tako, da se to dežel-nemu in državnemu poslancu, ki je vrh tega še deželni odbornik, nikakor ne spodobi. Tako n. pr. pride po stopnjicah gori volilec naše stranke z listom v roki. Kar nepričakovano pa šine tik pred vratmi volilne sobe Dežman za njim in mu, kakor bi trenil, zameni list. Toda ravno tako naglo priskočijo naši in „to ne gre, gospod Dežman, stojte!“ doni iz vseh ust, vse obsuje volilca in zasačena Dežmana, čegar list z nemčurskimi kandidati ima prvi v rokah. Na to burno besedovanje, hude besede in še hujši pogledi leté v Dežmana, ki se skuša izgovarjati, kar pa ne gre; volilec pa nese potem drug list z narodnimi kandidati v volilno sobo. Hrup je velik, posebno ko prideró gor policaji in začno narodnjake po stopnjicah doli pehati in odganjati. Nek mestni odbornik naše stranke pa se ustavi temu in policaji odidejo. Gosp. Regali na to zakliče: „Narodnjaki! Tu gori pazite, ker se našim volilcem listi s silo zamenjujejo“. Pa je tudi res bilo treba ostro paziti, kajti nemškutarji so se zaganjali v naše volilce, kakor muhe v jed, in lovili jih po vsem mestu. Toda tudi narodnjaki so bili na nogah in imeli oči in ušesa vedno odprta. Naši volilci so pribajali kar v tropah, nemčurski pa ukljub silnemu prizadevanju le kapali; zato so pa nemčurji kazali jako kisle obraze. Več zanimivih dogodbe iz volišča bi se lahko še povedalo — Naši volilci — čast in slava jim! — so se trdno in moško držali in volili enoglasno le naše kandidate; kar je gosp. Horak dobil glasov več, dobil jih je od volilcev nasprotne stranke, znamenje, da ga sploh volilci spoštujejo, ker se niso dali pregovoriti nemčurskim agitatorjem, da bi ga ne volili. Kandidati one stranke pa so dobili zelo neenako število glasov, kar priča, da v nemškutarskem taboru ni več one discipline, s katero so se nam nasproti tako radi bahali. Na „rotovž“ so privlekli vse svoje do zadnjega moža. — Ko je bilo o pol treh štenje glasov končano, se je novica o zmagi naši blisku enako razširila hitro po Ljubljani in povsod je bilo veliko veselje — le pri nemčurjih ne, ki so se brž zgubili po vseh kotih. — Danes voli I. razred, upajmo, da z enako srečnim in veselim vspehom. Nade je mnogo, če bodo le volilci tega razreda posnemali one III. razreda.

(V II. volilnem razredu) se je od 607 volilcev volitve vdeležilo 307, od katerih je dobil g. Leskovic 306, dr. Keesbacher in dr. Schöppl pa po 305 glasov. Narodnjaki se volitve niso vdeležili, vendar so bili nemčurji v strahu, da bi ne prihruli v zadnjem trenutku in jih vrgli tudi v tem razredu, zato so spravili na noge vse svoje privržence.

(Slovensko gledišče). „Materni blagoslov“

je privabil v nedeljo občinstva polno gledišče. Igra je zelo dolga in ginljiva in se je prikupila občinstvu, dasiravno vsi prizori niso prav gladko tekli. Med igralci je zaslužila v prvi vrsti gospica Podkrajškova za umno igranje težke naloge pripoznanje in pohvalo občinstva zlasti v žalostnih prizorih, kjer je prav živo izrazila boležine srca in obup. Gospod Kocelj je pohlepnega francoskega komanderja prav naravno naslikal in ga tudi v maski dobro zadel. Gospodu Jeločniku se je mladi francoski plemenitaš posebno v maski dobro posrečil; če tudi ni pokazal vseh čutij ljubezni v četrtem delu, je vendar v drugih prizorih zaslužil pripoznanje. Gospod Kajzelj in g. Trnovec sta zadostila; zadnji kot oče bi bil pač tu in tam lahko kazal malo globokeje srčno čutje, prvi pa je, dasiravno naloga ni njemu po vsem pristojna bila, vendar z njo prodrl. Gospa Odijeva in gospica Namretova kakor gospica Ledarjeva so vrlo pomagale igri h konečnemu sijajnemu vspehu. Motili so le predolgi prestanki med posameznimi deli in igra je bila še le o pol enajstih končana, je tedaj nekoliko predolgo trajala. — Konečno ne moremo si kaj, da ne bi izrekli resne graje prevodu v slovenski jezik. Prestavljavec je namreč nasolil prevod z vsakovrstnimi mogočimi in nemogočimi besedami, tako, da je jezik vse prej nego slovenski. To vendar ne gre! Kako n. pr. pridemo do besede „prosjak“ mestu dobre slovenske „berač“? Takih besed, ki slovensko uho dregnejo kakor ostrá šivanjka, je v tem prevodu toliko, kakor med smetnim žitom plevela. Slovenski oder pač ni zato, da bi se na njem za vas nove besede hoditi učile. S tem se le občinstvo odganja, kajti čemu bi ljudje hodili igre poslušat, če jim je že skoro vsaka tretja beseda nerazumljiva! Zato kličemo odboru „dramatičnega društva“ in pa našim prestavljalcem: „Videant consules“, — dokler je še čas in se naše občinstvo gledišča še ni popolnoma odvadilo. — Prihodnjo nedeljo 2. aprila nas čaka jako mikaven večer. Kapelnik „dramatičnega društva“ in ljubljanske čitalnice, dobro znani g. Anton Stöckl, bo za svojo benefico spravil na oder izvirno slovensko opereto „Čarovnica“ v dveh dejanjih. Predmet ji je vzel pisatelj g. J. Alšovec iz domačega življenja na kmetih, g. A. Stöckl pa jo je oblekel v jako prijetno in lepo godbo; opereta ima krepke mešane in moške zборе, lične samo-, dvo- in četverspeve in bo mlademu komponistu gotovo pridobila pripoznanje, zlasti ker se tako marljivo študira, da bo brez dvoma dobro izpeljana. Vrh operete bo vojaška godba svirala še delce družega mladega glasbenega skladatelja, neko overturo g. Avg. Maršaleka; igrala se bo tudi že znana mična burka s petjem „Krojač Fips“, v kateri se g. Kajzelj posebno s komiko odlikuje. Zato smo si gotovi, da te mikavne predstave ne bo nihče zamudil, zlasti, ker velja tudi pridnemu g. A. Stöcklnu pokazati zaslužen pripoznanje tudi dejansko. Da se tedaj vsi ta večer v gledišči vidimo!

(Mrtvo truplo) so včeraj zjutraj zlekli pod Ljubljano iz vode in spoznali v njem nekega vžitninskega služabnika, ki je bil vdovec. Ali je po nesreči v vodo padel, ali ga kdo va-njo vrgel, se ne vé.

Razne reči.

— Za škofa Senjskega je neki imenovan prodekan zagrebške teologične fakultete na vseučilišču, dr. Jurij Posilović.

— Cesar so v dobre namene darovali: po vodi poškodovanim v Zemunu 1000 gold.,

v Petrovardinu tudi 1000 gold.; pogorelcem v Lotki na Ogerskem pa 150 gold.

— Spominek. Bivšemu semenišnemu ravnatelju v Trstu, pokojnemu kanoniku Decortiju, postavili so njegovi učenci lep nagrobni spominek dne 16. t. m. z napisom: „Antonio Decorte, canonico theologo ecclesiae cathedralis tergestinae, seminarii dioecesiani rectori, nonis Martii 1875 aetatis suae annorum 56 pie in Domino defuncto, sacerdotes olim ejus alumni cum lacrimis posuere. R. I. P.“

— Vrednika dunajskega „Vaterlanda“ g. Inthala, ki je bil pred nekaj časom obsojen na 4 mesece ječe in polovico kazni že dostal, so cesar te dni pomilostili. Zapor g. Inthala bil je jako hud in se mu je še le zadnje dni dovolilo, da je smel imeti lastno hrano. Da se nekoliko vtrdi, podá se za nekaj tednov na Koroško.

— Železnico med Pontebo in Trebižem so že začeli meriti.

— „L. Tagblatt“ v št. 70 poroča, da neka samomorivka, ki si je zavedala, že od 4. februarja t. l. leži na Dobovskem pokopališču pod Kumom nepokopana. Jako dvomimo, da bi bilo to res; ker pa se pri enakih primerljajih najraje natolcujejo cerkvena predstojništva, če so tudi čisto nedolžna, bi nam bilo jako ljubo o tej reči zvedeti kaj natančnejega, da bi zamogli „Tagblatt“ zavriniti.

Eksekutivne dražbe.

31. marca. Jan. Furlan-ovo iz Slapa v Ipavi. — 1. Miha Škufca-vo (580 gl.) v Žužemberku. — 3. Pavel Penko-vo iz Slavine v Postojni.

1. aprila. 3. Jurij Hribar-jevo iz Motnika (620 gl.) v Kamniku. — 3. Jak. Strumbelj-ovo iz Dolenjega dola (B717 gl.). — 3. M. Suhadolc-ovo iz Dobrove (1190 gl.), oba v Ljubljani. — 3. Jan. Ravnikar-jevo iz Moravč (1400 gl.). — 3. Luka Burja-vo iz Vrha (1124 gl.), oba na Brdu. — 3. Matija Teran-ovo iz Nasovč (325 gl.) v Kamniku. — 3. Andr. Gregorič-ovo iz Pudoba (750 gl.). — 3. Marije Koželj-ovo iz Kamnika (413 gl.), v Ložu. — 2. J. Remšgar-jevo iz Nadgoric (3235 gl.) v Ljubljani. — 2. M. Prelesnik-ovo iz Ceste (1780 gl.) v Laščah. — 1. J. Štefančič-eva zapuščina (1468 gl.) v Ipavi. — 1. F. Dolenc-ovo iz Dolenje vasi (9727 gl.) na Vrhniki. — 1. J. Baraga-vo iz Kozarš (1020 gl.) v Ložu. — 3. Tone Tekavc-ovo iz Dolenje vasi v Ribnici. — 2. Fr. Palčar-jevo iz Šmarija (1859 gl.). — 2. Tone Gliha-vo iz Šmarija (2040 gl.). — 2. J. Steblaj-ovo iz Zapotoka (1435 gl.). — 2. A. Klemenčič-ovo iz Spodnje Šiške (1012 gl.), vse v Ljubljani.

Telegrafične densne cene 29. marca.

Papirna renta 65.05 — Srebrna renta 70 — — 1860letno državno posojilo 109.75 — Bankine akcije 872 — Kredita akcije 161.60 — London 116.35 — Srebro 101.80 — Ces. kr. cekini 5.47 — 20Napoleon 9.31 1/2.

Prav koristna knjižica: Obrednik za cerkvenike

ali (11—4)

natančen poduk

za vse

cerkvene službenike

se dobiva priprosto vezan po 25 kr. trdo v papir vezan po 30 kr. in v platno vezan po 35 kr. in sicer v Ljubljani pri M. Gerberju, v Mariboru pri A. Novaku, v Celju pri Jan. Schmidu, v Ljutomeru pri J. Huberju in v Konjicah pri spisatelju in založniku č. g. Jerneju Vohu, kaplanu. Kdor želi knjižnico po pošti sprejeti, naj se obrne do g. Voha in priloži 5 kr. za poštnino.

Vsaki, kdor ima pri cerkvi kaj opraviti, naj si to knjižico kupi. Našel bo na 152 straneh veliko novega in podučljivega.